

Výstava Marka Trizuljaka a Václava Vaculoviče

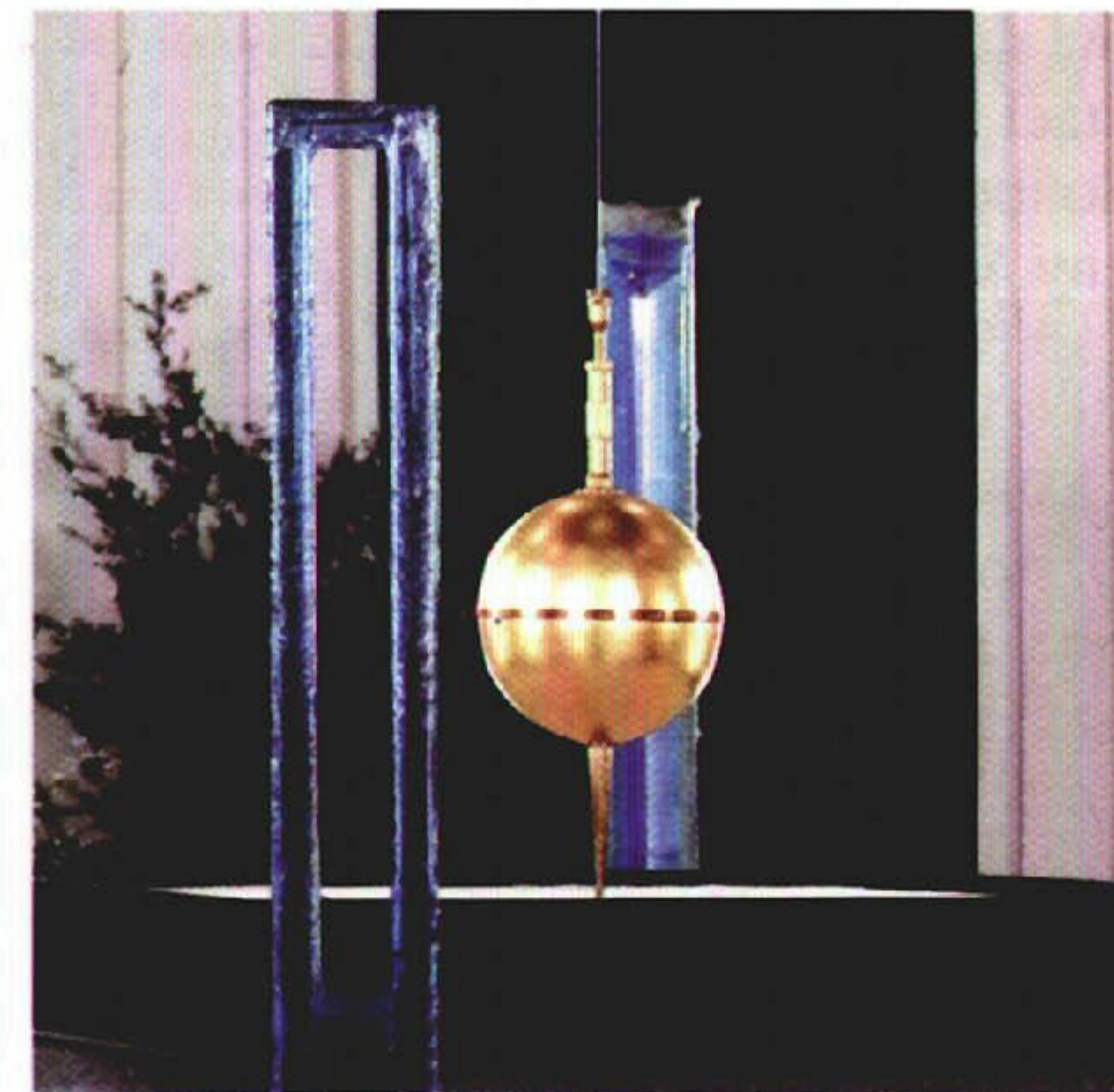
Kroměříž, Květná zahrada – Rotunda, 23. 6. – 1. 7.; kurátor Ivo Binder

Je tomu bezmála 20 let, co jsem se seznámil s dílem a osobností Marka Trizuljaka (1953) a došlo k tomu právě v Kroměříži, při přípravě výstavy, kterou jsme chystali při příležitosti Forfestu. Tím, komu za toto setkání vděčím, byl právě jeden z organizátorů festivalu Václav Vaculovič. Tehdy to byla především malba, kterou se zde představil. Niterný svět středověké mystiky a gotických katedrál dýchal z jeho spoře zalidněných krajin. Podobně jako Václavu Vaculovičovi sloužila krajina

k vyjádření složitých metafor, vypovídajících o životě. Osobitá barevná paleta Marka Trizuljaka je zcela adekvátní metafyzickým obsahům jeho obrazů. Vedle tlumených šedí prozařovaly jeho otevřené krajiny zářivé proudy silných nelomených žlutých, zelených a modrých barev. Spirituální podtext jeho díla vycházel z rodinné tradice. Marek Trizuljak vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě, obor hutního tvarování skla u Pavla Ježka,

a v letech 1975-81 absolvoval ateliér monumentální a figurální malby na AVU u Arnošta Paderlíka. Malba, jíž se zpočátku nejvíce věnoval, ustoupila v posledních letech v jeho tvorbě do pozadí, zájem o krajinu a její metafyzické uchopení však setrvává. Její místo zaujala fotografie, vyznačující se citlivostí k makro i mikro strukturám krajiny. Trizuljakova sochařská tvorba byla ve svých počátcích vázána na realizace v architektuře, na nichž se podílel nejdříve se svým otcem a později s bratrem. Dominantním materiálem se pro něj stalo hutní sklo, které ponechává často v surovém, nelesněném stavu. Odpovídá to jeho citlivosti ke struktuře materiálu. Z řady významných realizací jak závěsných objektů, tak vitráží bych alespoň zmínil několik nejvýznamnějších, jako byly vitráže ve slovenských Šuranech, italském Cadoragu, v klášterní kapli v Saint Pierre, nebo práce pro interiér novostavby farního kostela v Luhačovicích. Paralelně s těmito pracemi vznikaly také pozoruhodné stěly, které jsou jakoby abstrahovanou trestí jeho metafyzických krajinomaleb i zářivých fotografických záznamů různorodých struktur.

Rovněž tvorba Václava Vaculoviče vychází z obrazu krajiny, která je především obrazem krajiny duše. Jde tu však o více, než jen o malířskou metaforu. Krajina je skutečným místem setkávání člověka s Bohem. Svě zásadní existenciální otázky kladl starozákonní Mojžíš

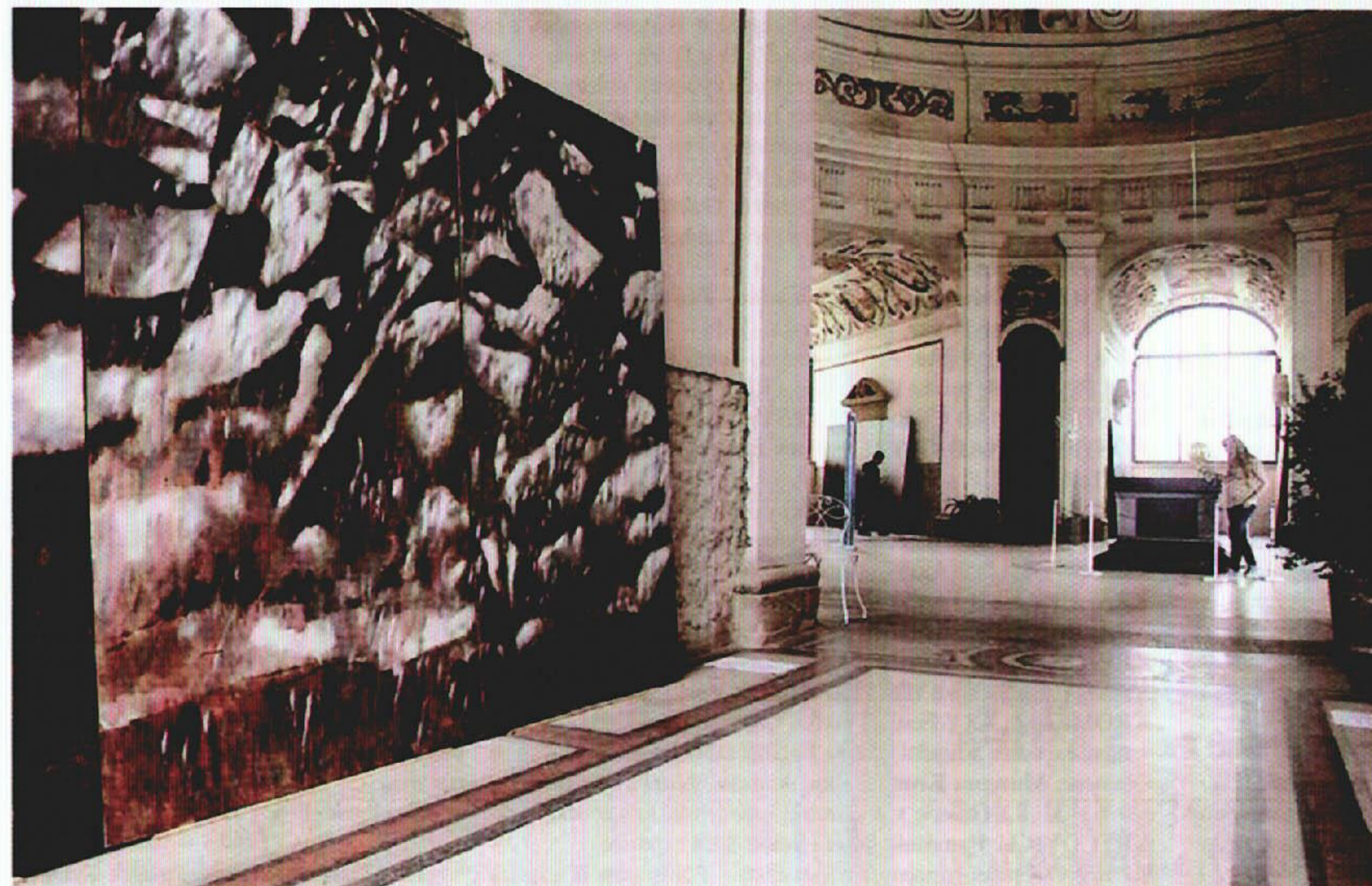
Marek Trizuljak, Přítomnost v tichu, 2010-14, tavené sklo, v. 223-229 cm. Foto archiv autora

v krajině. Také Kristus, než začal kázat a konat radostnou zvěst, odešel do pusté krajiny. Do samoty krajiny odcházeli i první poustevníci... Odchází do ní též Václav Vaculovič. Krajiny jeho obrazů nejsou zabydlené. I když se na nich zpočátku objevují obrysy figury, náznaky keře, jsou to zase jen jejich ideální vize, nebo spíše zástupné znaky. Přesto nejsou tyto krajiny pusté. Malíř se do nich vypravil a nás vyzývá, abychom ho doprovázeli. Je to místo, kde ztišením lze najít sebe. Sveřepost a tvrdošijnost, s níž Vaculovič klade své otázky, cením jako příkladnou věrnost tématu. Výsledkem je zdánlivá jednostrannost jeho tvorby, realizované ve větších cyklech. Používá všech pro-

středků, které mu skýtá technika oleje, malířského gesta, nebo struktury malířských hmot, aby na svých plátnech zachytil světlo. Světlo bylo od samých počátků umění chápáno jako jeden z atributů duchovní energie. Například v pojetí svatého Augustina či Dionýsia Areopagity bývá Bůh chápán jako prasevětlo a bývá s ním i ztotožňován. Světlo uchopené ve Vaculovičových olejích je možné chápat jako malířskou paralelu spiritualizace hmoty, jak o ní píše filozof Pierre Teilhard de Chardin. Významnou vlastností Vaculovičových obrazů je také přítomnost hudby v nich. A není to zapříčiněno jenom názvy vystavených děl: obrazy Asrael, odkazující k úchvatné skladbě Josefa Suka Stabat Mater, inspirovaný vrcholným dílem Antonína Dvořáka, či Mysterium času, výtvarně parafrázující symfonickou skladbu Miroslava Kabeláče. Hudba, jíž se Václav Vaculovič spolu se svojí ženou profesionálně věnují, a kterou také vytváří, se zabývá podobnými problémy jako jeho malba. Tato dvě média se u něj setkávají, prolínají a navzájem ovlivňují. A to až do té míry, že lze jeho malířské kompozice hudebně interpretovat.

Výstava je šťastným setkáním dvou tvůrčích osobností, blízkých si nejen svými životními názory, ale i tvorbou, jíž nezávisle na dobových trendech sledují duchovní smysl naší existence. Nevytvářejí však díla ilustrativní, vycházející z ikonografických schémat, ale svůj myšlenkový svět představují na protnutí dvou základních principů – světla a krajiny.

Ivo Binder

Václav Vaculovič, Mysterium času, 2012-14, triptych, olej, plátno, 250 x 420 cm. Foto archiv autora